

2020 | 02

'de Meerkoet'

Natuurvereniging Wierhaven

NATUURVERENIGING WIERHAVEN

DOEL

De vereniging stelt zich ten doel:

- Planten en dieren in ons werkgebied te bestuderen
- Een bijdrage te leveren onze leefomgeving op duurzame wijze te beheren
- Op actieve wijze te participeren in onze leefomgeving
- Op actieve wijze de communicatie over de gevonden gegevens verzorgen naar de belanghebbenden in het werkgebied

MIDDELEN

- Werkgroepen die door monitoren van de omgeving kennis verzamelen en deze kennis gebruiken om de eigen omgeving te dienen
- Kadervorming door middel van cursussen
- Voorlichting via een goede PR en marktstrategie; excursies en lezingen zijn daarvan een onderdeel
- Fondsen stimuleren om voor specifieke activiteiten financiën te hebben

WERKGEBIED

Het werkgebied van Natuurvereniging Wierhaven bestaat uit de voormalige gemeenten Wieringermeer en Wieringen en de stad Medemblik, met de grenzen Markerwaardweg/Droge Wijmersweg.

CONTRIBUTIE

Type lidmaatschap	Bedrag per jaar	Toeslag bij papieren Meerkoet met postadres buiten werkgebied
Jeuglid (t/m 18 jaar)	€10,00	+ € 5
Lid (vanaf 18 jaar)	€15,00	+ € 5
Donateur (geen tijdschrift)	€5,00	n.v.t.
Huisgenoten	€7,00	n.v.t.

Leden ontvangen 2x per jaar het verenigingsblad de 'Meerkoet'.

De contributie dient voor 1 maart van het kalenderjaar te worden overgemaakt op NL43 RABO 0138.1719.98 t.n.v. WIERHAVEN. Na 1 maart worden er €1,15 aan administratiekosten gerekend. Automatisch incasso is mogelijk, neem hiervoor contact op met penningmeester@wierhaven.nl

Omslag: Roodpootvalk (Foto: Bob Woets)

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER.....	4
VAN DE REDACTIE	5
VERENIGINGSNIEUWS.....	6
IN MEMORIUM: JOOP STUBENITSKY (1936-2020).....	8
DE UITDAGINGEN VAN VOGELN MET JONGE KINDEREN.....	9
HET WAARNEMINGENARCHIEF VAN DE VOGELWERKGROEP	12
PARADIJS VOOR DE PATRIJS <i>PERDIX PERDIX</i> OP WIERINGEN.....	14
ZWARTE ROODSTAART <i>PHOENICURUS OCHRUIROS</i> IN MIDDENMEER.....	18
BLADKONINGEN <i>PHYLLOSCOPUS INORNATUS</i> IN ONS WERKGEBIED	19
VERSLAG OEVERZWALUWWAND 2020.....	25
AGENDA	26
ALGEMENE INFORMATIE	27

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

Door: Bob Woets

In de vorige Meerkoet opende ik met “Het jaar 2020 is er nu al één om niet meer te vergeten”. Inmiddels zullen weinigen het hier oneens mee zijn. Misschien zouden sommigen van jullie het jaar wel willen vergeten, maar dat is een ander vraagstuk.

Ook voor Natuurvereniging Wierhaven was 2020 bijzonder. We hebben uiteindelijk slechts één excursie georganiseerd. Deze zomer is de vlinderwandeling op het Wierholt als enige wél doorgegaan. In het najaar waren we opnieuw genoodzaakt activiteiten uit onze agenda te schrappen, waaronder de Nacht van de Nacht wandeling in het Robbenoordbos. Er hadden zich al diverse geïnteresseerden voor aangemeld. Leuk om te vermelden is dat we inmiddels gesprekken voeren met Staatsbosbeheer om in de toekomst weer samen excursies te kunnen organiseren in hun gebieden. Een mooie stap in onze samenwerking.

Eerder konden we jullie al vertellen over de ANBI-status die we hebben verkregen en na het slechten van de honderd-leden-grens zitten we inmiddels op 105! Kortom, onze vereniging is in 2020 gestaag doorgegroeid. Het afgelopen halfjaar hebben we ook weer een mooi geldbedrag opgehaald bij de Rabo ClubSupport waarmee we nieuwe verrekijkers voor onze excursies en cursussen willen aanschaffen. Jullie lezen er meer over onder verenigingsnieuws verderop in dit clubblad.

In oktober beleefden we een unicum. Voor het eerst in de geschiedenis organiseerden we een digitale vergadering. Na twee keer uitstellen werd de jaarvergadering, origineel gepland in maart, op 13 oktober alsnog georganiseerd. Mooi om te zien dat zeker twintig procent van onze leden de digitale weg naar de vergadering wisten te vinden!

Met deze uitgestelde vergadering is ook een einde gekomen aan de bestuurlijke taken van onze secretaris Annemieke Vredegoor. Annemieke trad op 21 maart 2017 toe tot het bestuur en zou in maart 2020 na 3 jaar secretaris te zijn geweest aftreden, iets wat door de uitgestelde jaarvergadering ook met een half jaar werd uitgesteld. In die 3,5 jaar was Annemieke naast haar secretariële taken ook onder andere betrokken bij het definitief maken van ons nieuwe Huishoudelijk Reglement, vernieuwde Statuten en op de valreep ook nog onze ANBI-status! Via deze weg willen wij Annemiek nogmaals hartelijk danken. Op korte termijn zal zij een bedankje ontvangen namens de vereniging.

Ondanks het vroeg aangekondigde vertrek van Annemieke hebben zich voor de vergadering geen nieuwe bestuur kandidaten beschikbaar gesteld. Tot en met de jaarvergadering 2021 zullen Jeroen en ik daarom de vereniging vertegenwoordigen. Iets wat we met veel plezier doen, maar wat we ook moeten combineren met onze fulltime banen. Het goede nieuws is dat zich na de vergadering alsnog maar liefst twee (!!) gegadigden hebben gemeld om ons in de toekomst wellicht aan te vullen. De eerste verkennende gesprekken hebben inmiddels plaatsgevonden en men beraadt zich nu op het eventuele beschikbaar stellen voor de eerstvolgende ledenvergadering.

Rest mij jullie allen hartelijk te bedanken voor jullie bijdrage aan onze vereniging in dit moeizame jaar. Onze vereniging bloeit en we zijn op de goede weg! Op een gezond 2021!

VAN DE REDACTIE

Door: Bob Woets

Yes! Onze oproep was niet voor niets. Na een vraag in de vorige Meerkoet om meer kopij, ontvingen we vanuit allerlei hoeken nieuw materiaal. Ook leden die de weg naar onze redactie niet eerder wisten te vinden lieten van zich horen. Heel leuk om een heel scala aan artikelen te mogen ontvangen. Dank daarvoor!

Dankzij het gekke verloop van 2020 zijn er meer mensen dan ooit op pad geweest in hun eigen regio. Wandelen, fietsen of een rondje om met de auto. Velen van jullie hebben kunnen zien hoe mooi onze regio eigenlijk is. Je ziet het ook terug op bijvoorbeeld Facebook, waar dagelijks vele foto's worden geplaatst. Ook wij zouden komend jaar nog best iets meer van jullie ervaringen terug willen zien of lezen in een leuk verhaaltje of beeldmateriaal!

Zoals jullie bij 'Voorwoord van de Voorzitter' hebben kunnen lezen hebben zich na de jaarvergadering twee geïnteresseerden gemeld voor een rol in het bestuur. Daarbij zijn tevens de redactionele taken ter sprake gekomen. Naast redactie zou je daarbij ook aan PR en publicaties op website of social media kunnen benoemen. Het is fijn om te horen dat we op dat gebied mogelijk ook extra hulp kunnen verwachten in de toekomst. Extra hulp is altijd welkom en diverse taken zijn zeker niet gebonden aan een bestuursfunctie. Nieuwsgierig? Laat je horen!

Nu we het afgelopen jaar geen excursies hebben kunnen organiseren hebben we ook een bovengemiddeld aantal Meerkoeten uit 2019 en 2020 over. We bestellen altijd extra om ze te kunnen uitdelen aan deelnemers van onze activiteiten. Omdat het zonde is om ze straks weg te moeten gooien, zijn er onder jullie wellicht nog leden die graag een familielid, buurman of -vrouw of een andere geïnteresseerden er blij mee maken. Mocht je iemand weten, laat het ons dan weten via redactie@wierhaven.nl en wij zorgen dat de Meerkoet wordt verzonden! Geef uiteraard ook de naam en het adres door.

Deze Meerkoet heeft in ieder geval voor iedereen weer iets leuks om te lezen tijdens de periode waarin we bovengemiddeld veel thuis verblijven. Hopelijk geeft het jullie inspiratie om komend jaar weer naar buiten te gaan, onze activiteiten te bezoeken en misschien wel een verhaaltje te schrijven voor onze volgende editie!

Voor alle lezers van de Meerkoet, fijne feestdagen en een gezond 2021 toegewenst!

VERENIGINGSNIEUWS

Door: Het bestuur

Contributie 2021

Met 2021 dient zich een nieuw contributiejaar aan voor onze leden. De contributiebedragen zijn ook komend jaar weer ongewijzigd met als extra een eventuele toeslag voor leden buiten ons werkgebied die kiezen voor een papieren versie van de Meerkoet. Als lid van Natuurvereniging Wierhaven ontvang je tweemaal per jaar ons verenigingsblad de Meerkoet, ontvang je periodiek onze digitale nieuwsbrief, heb je toegang tot onze interessante en gezellige ledenavonden en neem je vrijwel altijd gratis deel aan onze excursies! Veel voordelen dus. Daarnaast steun je indirect initiatieven die we starten. En eigen initiatieven? Die mag je natuurlijk altijd inbrengen zodat we kunnen kijken wat de mogelijkheden zijn.

De contributiebedragen zijn terug te vinden op de binnenzijde van het titelblad van deze Meerkoet.

De contributie dient **vóór 1 maart 2021** te zijn voldaan op rekeningnummer NL43 RABO 0138 1719 98 t.n.v. Natuurvereniging Wierhaven.

Voor leden met een automatische incasso geldt dat de contributie zal worden geïncasseerd in februari 2021.

Nog geen automatische incasso? Vraag deze nu aan bij penningmeester@wierhaven.nl.

Meer informatie over ons lidmaatschap staat op onze website:
<http://wierhaven.nl/wierhaven/lid-worden/>

Rabo ClubSupport

In 2020 deed Natuurvereniging Wierhaven weer mee aan de Rabo ClubSupport actie van de Rabobank. Na twee succesvolle eerdere edities mochten we ook dit jaar weer een mooi bedrag bijschrijven. Dankzij de stemmers wisten we een bedrag van €311,45 te bemachtigen voor de aanschaf van nieuwe verrekijkers voor onze excursies. Een bedrag wat we komend jaar gaan besteden om onze leden een nog mooiere ervaring te bieden! Voor iedereen die heeft gestemd, bedankt!

ANBI-status

Op verzoek van diverse leden heeft Natuurvereniging Wierhaven in een recent verleden getracht een ANBI-status te verkrijgen. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling. In het aanvraagproces is dit destijds gestrand omdat we (nog) niet aan alle voorwaarden voldeden.

In de vorige Meerkoet hebben jullie kunnen lezen dat afgelopen jaar de statuten van Natuurvereniging Wierhaven zijn herzien. Hierbij is rekening gehouden met een toekomstige ANBI-status. Inmiddels hebben we de procedure opnieuw doorlopen, alle benodigde stukken aangeleverd en hebben wij de bevestiging ontvangen dat Natuurvereniging Wierhaven per 26 februari 2020 beschikt over de ANBI-status. Ons RISN nummer is 800801179.

Onderdeel van de aanvraag was het schrijven en publiceren van een beleidsplan. Dit beleidsplan hebben wij opgesteld en op onze website gepubliceerd. Het beleidsplan is terug te vinden in het menu onder Wierhaven >> Beleid en Huishoudelijk Reglement.

Wierhaven en Corona

De afgelopen 9 maanden stond het Corona-virus centraal. Thuiswerken, gesloten winkels, geen evenementen en tal van andere maatregelen. Wij hopen dat al onze leden in goede gezondheid verkeren en het virus zoveel mogelijk op afstand hebben kunnen houden.

Natuurvereniging Wierhaven de volgende maatregelen getroffen om verdere verspreiding van het virus te minimaliseren:

- Activiteiten in 2020 zijn geannuleerd, voor 2021 kijken we naar een haalbare agenda
- Bestuurs- en ledenvergaderingen vinden digitaal plaats.
- Vrijwilligers hebben we geadviseerd geen veldwerkzaamheden uit te voeren

Vragen? Neem contact met ons op per e-mail: secretaris@wierhaven.nl.

Jaarvergadering 2021

De jaarvergadering van 2021 keert traditiegetrouw terug naar de derde dinsdag van maart, op dinsdag 16 maart 2021 om 20u. Als de situatie het toelaat zijn we voornemens de vergadering fysiek te organiseren. Gezien de huidige situatie en de verwachtingen voor het eerste kwartaal van het nieuwe jaar houden wij echter sterk rekening met een digitale vergadering.

De stukken voor de vergadering zullen uiterlijk een week voor de vergadering beschikbaar worden gesteld via onze website. In het geval het een digitale vergadering betreft zullen wij net als de vorige keer een handleiding meesturen waarmee jullie naar verwachting zonder problemen mee kunnen inloggen. Eens testen of het je lukt? Laat het ons weten.

IN MEMORIAM: JOOP STUBENITSKY (1936-2020)

Door: Peter C. Meijer

Joop werd in 1982 secretaris van de KNNV Vogelwerkgroep Wieringen en Wieringermeer. Daarna ook secretaris van de Natuur- en Milieuvereniging Wierhaven.

Joop Stubenitsky tijdens een Wierhaven excursie

Peter C. Meijer schrijft:

"Als voorzitter heb ik ervaren dat Joop iemand was waarop altijd een beroep gedaan kon worden. Vaak kwamen wij bijeen aan de Koningsweg waar hij samen met Hil woonde.

Wij waren aanwezig bij de indrukwekkende crematie van zijn vriend. Daarna bleef hij actief voor de natuur en het milieu. Hij was een man die veel kennis had van de planten.

Ik herinner mij dat hij ooit heel enthousiast was over de vondst van muizenootje. Een plantje dat zich vooral prettig voelt op plekken waar je weilanden op kunt gaan, dus bij een hek. Het was bij de Noorderlaan op zijn geliefd Wieringen.

Bij mijn terugkomst in de Natuurvereniging Wierhaven bleek dat Joop op Oosterland woonde. Af en toe kwamen wij hem nog tegen in het veld. Wij, de ereleden van Wierhaven hebben een zeer goede herinnering aan Joop.

Een prettig mens met grote belangstelling voor de natuur.
Hij rust in vrede."

Namens de ereleden van Wierhaven:

Otto de Vries
Ad Roest
Peter C. Meijer

Joop Stubenitsky (r) en Peter C. Meijer (m) bij een Wierhaven-evenement

DE UITDAGINGEN VAN VOGELN MET JONGE KINDEREN

Door: Felina Brethouwer

Mijn man (Mervyn Fong) en ik zijn zeker niet het enige echtpaar die beide een passie hebben voor het spotten en fotograferen van vogels, maar waar andere vogelaars uren stil kunnen turen naar een verborgen vogeltje, word ik na vijf minuten meegetrokken door mijn zoontje (Kyan, 2 jaar) of vindt mijn dochter (Elena, 4 jaar) het wel weer leuk geweest na een klein kwartiertje vogelen. Wij zijn dan ook altijd naarstig op zoek naar plekken waar onze kinderen het naar hun zin hebben en er ook nog een aantal mooie vogels te zien zijn. Eén van die plekken is Vatrop op Wieringen.

Er is daar een klein strandje waar mijn kinderen het leuk vinden om te spelen. Ze zoeken er naar krabbetjes, rapen schelpen en stenen op en spelen in het zand. Een van ons kan dan in het Waddengebied kijken naar de prachtige steltlopers die daar te zien zijn. Ze zijn het beste te zien als er net een overgang is van het tij, omdat ze dan nog enigszins dichtbij zitten. We proberen daar dus altijd een beetje te timen.

Rietgors (Foto: Felina Brethouwer)

Op zo'n dag kijk ik door mijn verrekijker naar de steltlopers en zie ik daar een paar bontbekpleviertjes rondscharrelen. Net als ik Mervyn daarop wil wijzen, trekt er iemand aan het koord van mijn verrekijker zodat deze uit mijn handen valt. Geweldig! Probeer nou die bontbekplevieren maar eens terug te vinden tussen al die wulpen en grutto's. Ik kijk naar beneden en zie mijn zoontje staan, hij strekt zijn handen uit naar mijn verrekijker, aangevend dat hij ook wil kijken. Ik zucht diep en houd de kijker voorzichtig

voor zijn gezicht. "Vogie!" Roept hij enthousiast. "Nee Kyan, bontbekplevier." Verbeter ik. Pfff, vogie, amateur!

Hij speelt weer verder en ik speur het Waddengebied af. Ik zie ook nog wat bonte strandlopers en dichtbij foerageren wat steenloperjes, ze zijn prachtig te zien. Na een tijdje stel ik voor om ook nog naar de uitkijktoren in het Robbenoordbos te gaan. Onze kinderen vinden het altijd wel leuk om een stukje door het bos te wandelen en de toren in te klimmen en met een beetje geluk kun je een slechtvalk op de tv-mast zien zitten, dat maakt de reis het sowieso waard. Daar aangekomen lopen we door het bos, mijn man en dochten lopen iets voor me uit als hij me fanatiek wenkt. Meteen ren ik op hem af met mijn zoontje op sleeptouw. Ik heb de camera bij me dus hij kan geen foto's maken. "Een sperwer daar in de boom." Fluistert hij naar me en hij wijst het bos in. Ik zet gauw de camera aan en probeer de sperwer te vinden door de lens. Op dat moment besluit mijn zoontje dat het allemaal te stil is en gilt iets onverstaanbaars. Ik zie nog net een paar vleugels terwijl de sperwer er vlug vandoor gaat.

"Jammer!" Zeg ik teleurgesteld. "Dat had een mooie foto kunnen zijn." Met de nadruk op had. Op de uitkijktoren is helaas niet veel te zien. Mijn man tilt de kinderen één voor één op zodat ze over de rand kunnen kijken. Ik geef niet te snel op en speur het riet aan de overkant van het water af. Vanuit het riet vliegen twee vogeltjes de boom vlak naast de toren in. Tot mijn verrassing worden ze niet meteen verjaagd door het gekwetter van mijn kinderen en blijven ze mooi zichtbaar in de boom zitten. Het zijn twee jonge rietgorzen. Ik maak een aantal foto's, terwijl ik ondertussen probeer de uitgang te blokkeren, zodat mijn kinderen niet hun nek kunnen breken op de steile trap van de uitkijktoren. Ik probeer zolang mogelijk de rietgorzen in beeld te houden. Ik heb iets met gorzen, ze hebben iets schattigs over zich en de contrasten tussen de verschillende tinten bruin in hun verenkleed vind ik ook prachtig. Ik geef de camera aan mijn man, zodat hij ook nog wat foto's kan maken en richt mijn aandacht op de kinderen. Ze hebben het alweer gehad, dus ik begeleid ze naar beneden, daar vinden ze gelukkig nog een kever, die hen nog wat minuten bezighoudt, zodat mijn man nog wat kan vogelen op de toren.

Op de weg terug, rijden we langzaam langs de dijk, op de Dijkgatsweide is ook vaak veel te zien. Plotseling zien we een prachtige bruine kiekendief jagen vlakbij op de dijk. We zien regelmatig bruine kiekendieven jagen boven de weilanden rondom ons dorp, maar deze is erg dichtbij. Het is een mannetje en hij heeft duidelijk iets op het oog, want hij blijft vlak boven de dijk hangen. Snel maakt mijn man vanuit het raam van de auto een aantal foto's, terwijl ik kijk door de verrekijker. Wat een prachtige roofvogel is het toch, sierlijker en eleganter dan een buizerd en mooie zwart-witte contrasten op zijn vleugels. Naast ons lopen een paar voetgangers langs en worden we ingehaald door een paar wielrenners. Niemand kijkt op of keurt de bruine kiekendief een blik waardig. Hoe kunnen ze nou die magnifieke roofvogel op een paar meter afstand niet zien? Het verbaast me keer op keer hoe weinig vogels niet-vogelaars zien. Ik vergelijk het met Harry Potter. In het boek is Harry Potter verbaasd dat de "dreuzels" (niet magische mensen) al die magische dingen niet zien, maar ze kijken gewoon niet. Een paar jaar geleden zag ik ook

Groene specht (Foto: Felina Brethouwer)

geen vogels en kwam ik niet verder dan buizerd als je me vroeg om een roofvogel te noemen. Je moet je ogen openen om vogels te kunnen zien en ik ben heel blij dat ik daar nu van kan genieten. Waarschijnlijk zie ik nog steeds veel minder dan andere doorgewinterde vogelaars, maar het begin is er.

Niet-vogelaars horen trouwens ook weinig geluid van vogels. Een paar weken

geleden was er gedurende de dag steeds luidkeels de roep van een groene specht te horen vlak naast ons huis. Mijn dochter herkent de roep van de groene specht trouwens al, iets waar ik uiteraard heel trots op ben. Elke keer als ik hem hoorde roepen, rende ik naar buiten met een camera om hem te zoeken en te fotograferen en keken de burens die lekker buiten aan het tuinieren waren niet op of om. Waarschijnlijk dachten ze alleen maar; "daar heb je weer die rare buurvrouw die als een malle met haar camera komt aanrennen."

Omdat we niet zoveel tijd hebben om zelf op stap te gaan, hebben wij veel te danken aan de waarnemingen van andere vogelaars, zoals Bob Woets die een morinelplevier vindt of Bert Winters die de grote gele kwikstaart weer eens ziet bij de Zuiderhaven. Ook wil ik hierbij mijn dank uitspreken aan diegene die vrijwillig heel veel tijd steken in het onderhouden van het landschap op Wieringen en er alles aan doen om de vogelpopulaties in stand te houden.

Op de achterbank zijn de kinderen nog vrolijk maar ik zie al kleine oogjes bij mijn zoontje ontstaan. Mervyn wil graag nog langs de Oom Keesweg rijden, maar ik waarschuw hem dat Kyan straks in slaap kan vallen en het is beter als hij dat gewoon in zijn bedje doet.

"We hebben wel wat moois gezien." zegt Mervyn tevreden. "Ja, zeker." beaam ik. Met twee kinderen op sleeptouw ben je met weinig tevreden.

HET WAARNEMINGENARCHIEF VAN DE VOGELWERK GROEP

Door: Peter C. Meijer

In de vorige eeuw was het gebruikelijk waarnemingen op kaartjes te schrijven. Elke zichzelf respecterende vogelwerkgroep deed dit. De belangrijkste gegevens werden verstuurd aan de Club van Vogelkundigen met het blad Limosa (daarvoor het Clubbericht genoemd). De Nederlandse Ornithologische Vereniging had het tijdschrift Ardea. Na de Tweede Wereldoorlog gingen de twee organisaties samen als Nederlandse Ornithologische Unie. Er kwamen ook meldingen in het tijdschrift van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) terecht. Dat was meestal in een artikel.

Een ander tijdschrift van belang was de Levende Natuur. *De Levende Natuur is een Nederlands-Belgisch tijdschrift voor veldbiologie. Het werd in 1896 opgericht door Jac. P. Thijssen, Eli Heimans en Jasper Jaspers jr. en had toen als ondertitel 'Tijdschrift voor natuursport'.*

Er waren nog ander tijdschriften en publicaties die gegevens over vogels publiceerde. Nadat de naam van de Vogelwacht Wieringermeer was omgezet in KNNV Vogelwerkgroep Wieringen en Wieringermeer vond het bestuur destijds dat waarnemingen uit ons werkgebied in een archief dienden te komen. De archiefbewaarder werd Otto de Vries. Daartoe kochten wij archiefdozen en maakten kaartjes met een aantal zaken die van belang waren. In totaal zijn er 15 dozen met ongeveer 16.000 waarnemingen uit de Wieringermeer, 8 kaartenbakken voor Wieringen en 1 voor Medemblik. Verder is er een halve kaartenbak voor zoogdieren. Het aantal waarnemingen is natuurlijk gigantisch. De laatste kaartjes kwamen in 2003. Daarna ging alles digitaal via Waarneming.nl. De website van Wierhaven is hieraan gekoppeld.

Een deel van het archief bij de archivaris (Foto: Otto de Vries)

Zelf ging ik in de zeventiger en tachtiger jaren op zoek naar vogelwaarnemingen en artikelen die ons gebied betroffen. Destijds woonde ik in Slootdorp en één á twee dagen per week werkte ik toen aan een project dat Kennis der Natuur/Natuuronderwijs heette. Ook was ik betrokken bij een leerplan voor 'Biologie voor het Lager Beroepsonderwijs'. Daartoe moest ik dan naar Enschede want daar zat de Stichting Leerplan ontwikkeling. Ik ging vaak met de trein en dan vroeg ik mijn vader of hij in de Artis bibliotheek bepaalde tijdschriften wilde ophalen. Dat deed hij trouw. Zodra ik weer naar Enschede ging en wist hoe laat ik op het Centraal Station was, vroeg ik mijn vader de inmiddels doorgenomen tijdschriften op te halen en vervolgens weer nieuwe mee te nemen.

Ook was ik zelf diverse malen in Artis en op de kaartjes waar ik de waarnemingen die eerder waren gedaan, opschreef, staat dan bijvoorbeeld Art. (Artis). Er waren veel jaargangen van tijdschriften door te nemen. Zelf kon ik dat doen bij tijdschrift 'De Pieper' van de Vogelwerkgroep Noord-Hollands Noorderkwartier. Ook verzamelde ik zo artikelen over Wieringen en de Wieringermeer. Wie de vogelstand in ons werkgebied wil volgen, kan dus uit heel veel archiefwerk putten. Zie ook de Meerkoet special die in 2013 verscheen.

Eén van de kaartenbakken van de Wieringermeer (Foto: Otto de Vries)

De foto's van de kaartenbakken zijn van Otto de Vries. Ook telde hij met behulp van instructies door Bas de Jong met een schuifmaat het aantal kaartjes. Monnikenwerk!

PARADIJS VOOR DE PATRIJS *PERDIX PERDIX* OP WIERINGEN

Door: Wim Tijssen, Herman Vos en Ellen Mul

Al heel lang gaat het in ons land met de patrijs *Perdix perdix* niet goed. Volgens de recente Vogelatlas van Nederland (Sovon 2018) heeft ons land nog tussen de 4.500 en 5.500 broedparen. Afgelopen winter hebben een aantal partijen om tafel gezeten om te kijken of Wieringen gebiedsdekkend geïnventariseerd kon worden voor de patrijs. Dat waren de agrarische natuur- en landschapsvereniging "De Rotgangs", Landschap Noord-Holland en de agrarische natuurvereniging Hollands Noorden, als koepelorganisatie in het agrarisch natuurbeheer voor de kop van Noord-Holland. Eén van de belangrijke activiteiten van deze organisaties is de verbetering van het habitat voor akkervogels, waaronder de patrijs, als onderdeel van het agrarisch natuurbeheer. En als er ergens kansen liggen voor de patrijs, dan zou het Wieringen moeten zijn! Het kleinschalige landschap, in combinatie met een hoog gehalte aan agrarisch natuurbeheer door agrariërs, een aantal reservaten van Staatsbosbeheer en daarnaast particulier natuurbeheer door een paar boeren zijn mooie basisvoorwaarden om de patrijs te kunnen beschermen en het biotoop te kunnen verbeteren. Dus zo gezegd, zo gedaan, maar toen kwam Corona...

Hoeveel patrijzen scharrelen er op Wieringen rond?

Doel van de monitoring was om meer inzicht te krijgen in de patrijzenpopulaties in relatie tot de ligging en effectiviteit van het agrarische natuurbeheer. Daarvoor is een

Patrijzenteller (Foto: Ellen Mul)

monitoringsplan opgesteld om inzicht te krijgen in aantal, verspreiding, broedsucces en overleving. Aan de hand van de resultaten kunnen dan in de toekomst maatregelen genomen worden om de patrijs duurzaam te beschermen. Het onderzoeksgebied is ruim 2200 hectare groot, exclusief bebouwing en wegen. In het gebied zijn veel beheerpakketten voor agrarisch natuurbeheer afgesloten via de subsidieregeling van het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) op grofweg 625 hectare. Deze pakketten variëren van

legselbeheer, botanisch waardevol grasland, kruidenrijke graslanden, grasland met uitgestelde maidata, extensief weiden, winterstoppel, kruidenrijke akkerranden, wintervoedsel- en vogelakkers. Er is veel samenhang met de terreinen van Staatsbosbeheer en een tweetal agrariërs die particulier natuurbeheer uitvoeren. Deze graslanden zijn vochtiger, kruidenrijker en schraler en worden deels beweid en zijn vooral als hooiland in gebruik met latere maidata en nabeweiding.

Voorjaarstelling met vrijwilligers

Een goed bezochte startavond net vóór Corona leverde ruim 20 belangstellenden op die enthousiast met instructies en een heuse patrijzenpet van start konden. De inventarisaties zijn in tweetallen uitgevoerd met 1,5 meter afstand, want toen kwam

Corona... Wieringen is daarbij opgedeeld in vier geografisch verschillende telgebieden. De drukke provinciale weg (N99), is hierbij als een barrière en grens genomen, evenals de grootschaliger aandoende polder Waard-Nieuwland die een apart telgebied vormde. In totaal hebben 22 vrijwilligers en veldmedewerkers de tellingen uitgevoerd. De opleiding en ondersteuning van de vrijwilligers lag in handen van de agrarische natuurvereniging Hollands Noorden en Landschap Noord-Holland.

Werkwijze

Van half maart tot eind april zijn drie gebiedsdekkende tellingen gedaan, die simultaan zijn uitgevoerd langs vooraf vastgestelde routes. Twee avond- en één ochtendtelling. De avondtellingen startten een uur vóór zonsondergang tot een half uur daarna. De ochtendtelling startte een half uur vóór zonsopkomst totdat het hele telgebied afgewerkt was. Elk duo beschikte over een bluetooth speaker, aangesloten op de smartphone. Waarbij het 10 seconden durende geluid van een territoriaal roepend mannetje maximaal vier keer is afgespeeld. Elke 300 meter werd de roep van het patrijzenhaantje afgespeeld en werd geluisterd of er een mannetje

reageerde door terug te roepen. Een enkele keer kwam het mannetje zelfs op de vrijwilligers afvliegen, omdat hij dacht dat er een concurrent in zijn territorium aanwezig was. Maar lang niet alle vogels doen dat, zoals in de uitzending van Vroege Vogels TV was te zien. Buiten de data van de drie telrondes zijn nog aanvullende waarnemingen gedaan en is gebruik gemaakt van observaties via www.waarneming.nl. Want er wordt op en rond Wieringen door veel vogelaars gevogeld van Wierhaven en uit andere delen van Nederland. Veelal bevestigde dit vooral de resultaten van onze tellingen en voegde het slechts één extra broedpaar toe.

Een overzicht van de patrijzen paartjes op Wieringen in 2020.

Resultaten van de voorjaarsstelling

In totaal zijn we uitgekomen op 26 territoria van de patrijs, boven verwachting feitelijk. Opvallend is dat verreweg de meeste territoria zich ten noorden van de provinciale N99 bevonden. Het zuidelijk deel van het voormalige eiland, inclusief de polder Waard-Nieuwland, herbergt relatief weinig paartjes. Desalniettemin een mooie uitgangssituatie voor het project 'Paradijs voor de Patrijs'.

Buiten de patrijzen zijn fraaie andere waarnemingen gedaan die soms op beeld zijn vastgelegd. Naast de kerk- en ransuil werden bij de 3e voorjaars-inventarisatieronde op twee verschillende locaties velduilen waargenomen. In het Bierdijkerveld werd een velduil hevig belaagd door meerdere grutto's, die ook al in de eerste telronde op exact dezelfde locatie werd waargenomen. Buiten deze drie uilensoorten verblijven er ook steenuilen op Wieringen. Het geeft eens te meer aan dat het voormalige eiland een gevarieerd landschap heeft, waar naast weidevogels, ook andere boerenlandsoorten zich prima thuis voelen.

Resultaten van de najaarsstelling, oftewel het broedsucces

Het is natuurlijk prachtig als er zoveel territoria van de patrijs in kaart zijn gebracht,

Een patrijzennest. (Foto: Wim Tijsen)

maar het gaat uiteindelijk om de reproductie in de natuur! Hoeveel paartjes weten uiteindelijk jongen vliegvlug te krijgen en hoeveel kuikens redden dat? Dat is best moeilijk vast te stellen, want patrijzen zijn wat dat betreft lastige en wat schuwe vogels, die zich vooral laag bij de grond ophouden, geweldige schutkleuren hebben en in de dekking blijven... Met de vrijwilligers zijn twee gebiedsdekkende tellingen uitgevoerd in september en oktober, waarbij het broedsucces van de broedpaartjes in kaart is gebracht. Feitelijk leverde deze twee simultaantellingen niet zo heel veel op. Het waren wat toevalstreffers en feitelijk werden de tellingen ook wat aan de late kant gehouden. Vooral met de aanvullende waarnemingen van lokale vrijwilligers,

agrariërs, wildbeheerders, observaties via www.waarneming.nl en via de mondelinge 'tam-tam' op Wieringen en social media zoals Facebook en het Wieringernieuws, konden we vrij nauwkeurig het broedsucces bepalen.

In totaal hebben 18 van de 26 broedparen gemiddeld zes kuikens vliegvlug gekregen is onze inschatting. Oftewel een Bruto Territoriaal Succes (BTS) van 69%, een zeer hoopgevende situatie voor de komende jaren! Volgend jaar zullen de patrijzen op

Wieringen opnieuw worden geteld. Verder wordt na een analyse van de broedresultaten een beheerplan opgesteld. In dit beheerplan worden maatregelen beschreven die hopelijk bijdragen aan een betere leefomgeving voor de patrijs op Wieringen. De monitoring van de patrijzen op Wieringen wordt mede mogelijk gemaakt door het Betrekken bij Groen fonds van de Provincie Noord-Holland. En voor alle leden van Wierhaven een oproep: Meld vooral uw patrijzen waarnemingen op de website waarneming.nl, want in de toekomst hopen we ook in de Wieringermeer en op andere plekken in NH, de patrijzen beter in kaart te krijgen. Om daar hopelijk samen met agrariërs en vrijwilligers en natuurliefhebbers een 'paradijs voor de patrijs' te kunnen realiseren.

Wim Tijssen, Herman Vos en Ellen Mul

Wim Tijssen is projectmedewerker Boerenlandvogels bij Landschap Noord-Holland. *Herman Vos* is als veldmedewerker werkzaam bij Landschap Noord-Holland en het agrarisch collectief Hollands Noorden.

Ellen Mul werkt als projectleider akkervogels bij het agrarisch collectief Hollands Noorden.

De levenscyclus van de patrijs: Patrijzen zijn zeer plaatstrouw en hun hele leven verbonden aan een relatief klein gebied waar ze broeden, foerageren en de winter doorbrengen. In de late winter en in het voorjaar leven patrijzen strikt gepaard en worden de territoriumgrenzen uitgezet. Het hennetje legt gemiddeld 15 eieren die 23 tot 25 dagen worden bebroed. De kuikens stappen meteen het nest uit en vanaf 14 dagen kunnen ze al wat vliegen en zijn de eerste weken geheel aangewezen op insecten en hun larven. Daarna verschuift hun dieet langzaam naar meer plantaardig voedsel en granen. De familie blijft de hele herfst en vroege winter bij elkaar, verenigd in een 'klucht'. De familieverbanden blijven bestaan tot de volgende paartijd die al in februari begint.

Literatuur Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Patrijzen (Foto: Johan van der Vegt)

ZWARTE ROODSTAART *PHOENICURUS OCHRUIROS* IN MIDDENMEER

Door: Peter C. Meijer

In de lijst met mijn waarnemingen vind ik de eerste zwarte roodstaart *Phoenicurus ochruros* op 2 april 2004 in Middenmeer in de Schelpenwijk. Op 18 juli hoor en zie ik een mannetje baltsen en zingen in onze wijk. Op waarneming.nl geeft het kaartje een verkeerde locatie bij mijn waarneming aan. Kennelijk destijds nog onvoldoende gedetailleerd vastgelegd.

Tussen 2004 en 2019 heb ik de soort 53 keer waargenomen. De meeste waarnemingen beginnen in april, maar in 2009 zong een vogel op 28 maart. De laatste waarneming in deze jaren is op 28 oktober 2008.

Zwarte roodstaart (Foto: Jeroen van Assema)

De zingende vogels zijn allemaal mannetjes die aangeven dat zij in onze wijk een territorium hebben. Uiteraard ben ik nieuwsgierig naar eerdere waarnemingen van deze soort. Otto de Vries doorzocht voor mij het oude papieren archief (kaartenbak) die hij al jaren bijhoudt. Daarin staat dat de eerste waarneming in 1980 is gedaan door hemzelf aan de Havenkade/Nijverheidsweg, het betrof een zingend mannetje.

In 1985 meldt Luc Smit dat er twee broedsels hier zijn grootgebracht. In de jaren

Zwarte roodstaart (Foto: Otto de Vries)

negentig zijn er ook diverse meldingen, ook met broedgevallen en jongen die gevoerd worden. Otto meldt verder dat: 'van 2007 tot 2020 er jaarlijks waarnemingen worden gedaan rondom de locatie Havenkade, Nijverheidsweg, Mossel en de begraafplaats. De volwassen vogels zochten onder andere voedsel op de begraafplaats en de naaste omgeving. Zingende mannetjes werden meestal gehoord aan de havenkade bij de pakhuizen. Uit alle waarnemingen komt duidelijk naar voren dat er jaarlijks één territorium in dit gebied is'.

Als wij alles op een rijtje zetten dan kunnen wij stellen dat de zwarte roodstaart vanaf 1980 tot 2020 jaarlijks broedt aan de Havenkade in Middenmeer op wisselende plaatsen in en rondom bedrijfsgebouwen.

Vanaf 2006 tel ik voor het SOVON-project Meetnet Urbane Soorten (MUS) in Middenmeer. Regelmatig tel ik de zwarte roodstaart in de locatie die hierboven wordt genoemd.

Jeroen van Assema maakte in 2019 de foto's in Middenmeer. Otto deed dit al eerder met dit mannetje. Met dank aan Otto en Jeroen en natuurlijk aan alle waarnemers.

BLADKONINGEN *PHYLLOSCOPUS INORNATUS* IN ONS WERKGEBIED

Door: Otto de Vries

Naar aanleiding van het aantal waarnemingen van bladkoning in de herfst van 2020 is deze soort eens nader bekeken in het vogelarchief van Natuurvereniging Wierhaven. De waarnemingen welke zijn verzameld komen uit de Wieringermeer, van Wieringen en uit Medemblik. Zowel uit het (papieren) kaartenbak archief als uit het digitale archief zijn alle waarnemingen bekeken en geanalyseerd.

Het doel van dit artikel is om een opsomming te geven over het verloop van de aantallen door de jaren heen.

Bladkoning (Foto: Otto de Vries)

Voorkomen

De bladkoning is een kleine zangvogel uit de familie van Boszangers *Phylloscopidae*. Met zo'n 10 centimeter zijn net iets kleiner dan de hier broedende tjiftjaf *Phylloscopus collybita*.

Bladkoningen worden hoofdzakelijk waargenomen in periode september tot en met november met de nadruk op de maand oktober. Ook zijn er een aantal voorjaarswaarnemingen. Bladkoningen doen onze regio tijdens de doortrek naar zuidelijker gelegen overwinteringsgebieden. De soort broedt in Azië waar ze in zowel loofbossen met Berken, Wilgen en Populieren, maar ook in gemengde bossen (met loof- en naaldbomen opstanden) broeden. Na de broedtijd als de herfst aan breekt gaan de vogels op weg naar hun overwinteringsgebieden. Deze liggen in Noord-India en Zuidoost-Azië.

De afgelopen jaren neemt het aantal waarnemingen in heel Nederland toe. Zeker in jaren met een aanhoudende oostelijke wind leveren relatief veel bladkoningen op. Daarbij zijn de Waddeneilanden en de Nederlandse kuststrook gebieden waar deze soort het meeste wordt waargenomen. Waarnemingen uit het binnenland zijn echter niet ongebruikelijk.

Net als goudhaantjes zijn bladkoningen druk foeragerende vogeltjes. Stil zitten is er niet bij en zij fladderen van links naar rechts tussen de bladeren. Het voedsel bestaat uit rupsen, bladluizen, vliegen en spinnetjes. Meestal worden ze ontdekt door hun opvallend roep waarop je gaat zoeken om deze fraaie soort te vinden.

In de jaren zeventig en tachtig was een bladkoning echt een bijzonder zeldzame verschijning in ons land. In de loop van de jaren is dit beeld veranderd. Daarmee is het geen zeer zeldzame soort meer in Nederland, maar kunnen we ten opzichte van 40 jaar geleden beter spreken van een schaarse doortrekker. Daarbij blijven er altijd jaren met pieken en dalen.

Ons werkgebied kent een sterke verbinding met de Noord-Hollandse kuststrook. De afstanden zijn kort en bovendien is daar de Afsluitdijk ook nog eens welke een belangrijke trekroute is voor vogels. In de meeste gevallen betrof het één exemplaar welke werd waargenomen. Ook hier is echter verandering in gekomen. Zo zijn er in oktober 2020 in het Robbenoordbos en omgeving plaatsen met meerdere vogels bij elkaar geweest.

Al met al zien we de soort jaarlijks in ons werkgebied, waarvan hieronder verder op wordt ingezoomd.

Als eerste natuurlijk de kaartenbakken welke tot en met 2002 gevuld zijn met waarnemingen op papier. Hierna zijn alle waarnemingen digitaal binnengekomen. Tot en met 2002 zijn er in het papieren archief geen waarnemingen bekend uit de stad Medemblik.

Kaartenbak archief Wieringermeer

De allereerste waarneming van een bladkoning in de Wieringermeer stamt uit 1988. Op 14 oktober fietste ondergetekende naar zijn werk op de dierenweide in Wieringerwerf zonder een kijker om te hebben. Toen er op de hoek bij de dierenweide in een loofbosje en bladkoning riep. Door de roep na te fluiten verscheen deze bladkoning vlak voor mij met het blote oog. De eerste waarneming in de Wieringermeer was een feit.

Het was pas in 1991 dat er weer een waarneming bijgeschreven kon worden, en wel uit de tuintjes achter het gemaal Leemans in het Robbenoordbos. De exacte datum; 5 oktober 1991. Acht dagen later werden op dezelfde locatie zelfs twee exemplaren gemeld. Eén exemplaar bleef daar hangen tot en met 15 oktober.

De eerstvolgende waarneming was op 24 oktober 1997 toen eenzelfde waarneming als in 1988 werd gedaan in Wieringerwerf. Wederom was er een bladkoning aanwezig in een groenstrook bij de hertenkamp in Wieringerwerf. Opnieuw was het de roep die de vogel verraadde.

Vanaf dit jaar is de frequentie van het aantal waarnemingen omhoog gegaan. Zo werd op 10 oktober 1998 een exemplaar waargenomen bij de zendmast in het Robbenoordbos. In

1999 verbleef er van 10 tot en met 22 oktober één bladkoning rondom de tuintjes bij gemaal Leemans. Een locatie waar de soort tot op de dag van vandaag regelmatig wordt waargenomen.

Ik oktober 2003 werd een roepend exemplaar waargenomen in Wieringerwerf en op de 22e kwam er nog een waarneming vanuit het Robbenoordbos.

Kaartenbak archief Wieringen

De eerste waarneming van Wieringen komt van 2 oktober 1982 toen er een bladkoning werd gezien in de ligusterbosjes op de westelijke kazematten op de Afsluitdijk bij Den Oever. Op dezelfde plek werd op 21 oktober 1985 opnieuw één exemplaar waargenomen. Deze plek staat ook wel bekend als 'Telpost Afsluitdijk' van waar trekvogels in voor- en najaar worden geteld. Wegens de vele teluren die hier gemaakt worden is dit nog altijd een plek waar relatief veel meldingen van bladkoningen vandaan komen.

Bladkoning (Foto: Fred Visscher)

De bosjes om en nabij de diverse kazematten zijn in de najaarstrek altijd interessant om te zoeken naar zangvogels. Ook de kazematten bij de Zuiderhaven kunnen hiertoe gerekend worden. Zo werd hier op 5 oktober 1987 een bladkoning gezien.

Nabij Telpost Afsluitdijk werden twee exemplaren waargenomen op 1 oktober 1988. Drie dagen later, op 4 oktober werden twee vogels gemeld bij de Zuiderhaven, op de grens met de Wieringermeer. Deze vogels zouden daar verblijven tot en met 15 oktober. De enige waarnemingen uit 1989 en 1991 stammen eveneens van deze locatie.

Het duurde best wel een aantal jaren voordat de volgende bladkoning op 16 oktober 2000 wordt waargenomen nabij camping Zeezicht bij Westerland.

Digitaal archief

Per 2002 zijn waarnemingen veelal digitaal vastgelegd. Daarvoor is gebruik gemaakt van de website Waarneming.nl, waar Natuurvereniging Wierhaven zich bij heeft aangesloten. In dit overzicht is geen verschil gemaakt tussen de voormalige gemeenten.

Dat de noordoostpunt van het Robbenoordbos, achter gemaal Leemans, een goede plek is bleek wel weer in 2003. In oktober werd tweemaal een vogel hier gezien en gehoord. Het jaar 2004 is tot nu toe het laatste jaar waarin geen bladkoningen zijn waargenomen binnen ons werkgebied.

In 2005 werd op 15 oktober een exemplaar gevangen en geringd in de Voorboezem. Opnieuw een vangst in 2006, toen op 17 oktober een vogel werd gevangen nabij gemaal Leemans. Deze vangsten zijn onderdeel van een langlopend ringonderzoek in en rondom het Robbenoordbos. Tevens werd er dit jaar opnieuw een vogel gehoord in de bunkerbosjes nabij Telpost Afsluitdijk. Een wandeling van één van onze leden leverde een waarneming van een roepende vogel in Wieringerwerf op.

Ook in 2008 en 2009 waren het de vaste plekken waar bladkoningen werden waargenomen. Op 11 oktober 2008 werd zowel een vogel gehoord nabij Telpost Afsluitdijk als bij gemaal Leemans. Tot en met de 31e kwamen meerdere meldingen van Telpost Afsluitdijk. Andere meldingen in 2009 kwamen uit opnieuw Wieringerwerf en het Sluitgatbos.

Bladkoning (Foto: Bert Winters)

In 2010 weer slechts één melding nabij gemaal Leemans en in 2011 naast meldingen van de vaste locaties (waaronder één vangst nabij gemaal Leemans op 10 november) een vogel langs de Noorderdijkweg in de Wieringermeer.

In 2012 waren er twee waarnemingen in het voorjaar. De eerste waarneming was op 27 april toen een exemplaar rondom Telpost Afsluitdijk werd gezien en gehoord door meerdere waarnemers. Een bijzondere waarneming want op de website

Waarneming.nl waren slechts twee eerdere waarnemingen uit april bekend. Eén vogel op 6 april 1996 nabij Voorne (ZH) en 1 exemplaar op 6 april 2003 nabij Zijdewind (NH). De afgelopen jaren zijn er vaker vogels waargenomen in april, waaronder in Zwaag in april 2015.

De andere voorjaarswaarneming uit 2012 kwam van 5 mei, toen tijdens de jaarlijkse Big Day een exemplaar werd gehoord nabij de Dijkwielen in de Wieringermeer. De vogel heeft

er zeker tot 9 mei gezeten en is door tientallen waarnemers doorgegeven. Deze vogel liet zich amper zien, maar soms goed horen vanuit de begroeiing, waarbij ook geluidsopnames zijn gemaakt ter documentatie. Dit geval is nog opvallender dan het exemplaar in april. Uit mei is in Nederland een waarneming bekend van 1 mei 1995 nabij Berkheide (ZH). Na het geval in de Wieringermeer zijn er slechts enkele incidentele waarnemingen uit Nederland bekend. Het najaar van 2012 slechts 3 meldingen, waaronder opnieuw een vangst nabij gemaal Leemans.

Vanaf 2013 is het aantal waarnemingen sterk gestegen. Naast de vaste locaties rondom gemaal Leemans in het Robbenoordbos en rondom Telpost Afsluitdijk nabij Den Oever zien we ook vrijwel jaarlijks meldingen uit de eendenkooi in de Stroeërkoog nabij Hippolytushoef. Dit laatste gebied betreft vermoedelijk een waarnemerseffect, aangezien vanaf rond deze periode Staatsbosbeheer dit gebied actief in onderhoud heeft en er zodoende meer bezoeken zijn.

In totaal 43 meldingen komen uit 2014, waarmee het op 2020 na het jaar met de meeste waarnemingen is. Op 4 oktober werd voor het eerst melding gemaakt van meer dan één exemplaar op één locatie. Rondom Telpost Afsluitdijk verbleven tenminste twee exemplaren. In met name oktober kwamen naast de bekende plekken ook meldingen van de Dijkwielen (10 en 17 oktober), Robbenoordbos (28 september en 5 oktober), Wieringerwerf (12-18 oktober), Den Oever (13 oktober) en voor het eerst rondom Medemblik (17 oktober nabij het Vooroever).

In 2015 kwam er drie keer een waarneming van twee exemplaren door: op 30 september in de Stroeërkoog, 2 oktober nabij Westerklijf op Wieringen en 4 oktober nabij de Zuiderhaven bij Den Oever. Ook dit jaar weer een waarneming nabij de Dijkwielen op 28 september.

In 2016 opnieuw een melding uit april, toen een exemplaar werd gehoord op de 21^e in Medemblik. Op 12 mei werd een vogel gezien en gehoord op het Wierholt tijdens een broedvogelinventarisatie. In het najaar opnieuw diverse meldingen van de bekende plaatsen, aangevuld met waarnemingen in Den Oever (20 en 21 oktober) en nabij Vatrop (19 oktober).

Relatief weinig waarnemingen uit 2017. In totaal 6 exemplaren waarvan de eerste zoals vaker eind september (de 25^e) en de laatste waarneming van eind oktober (de 26^e).

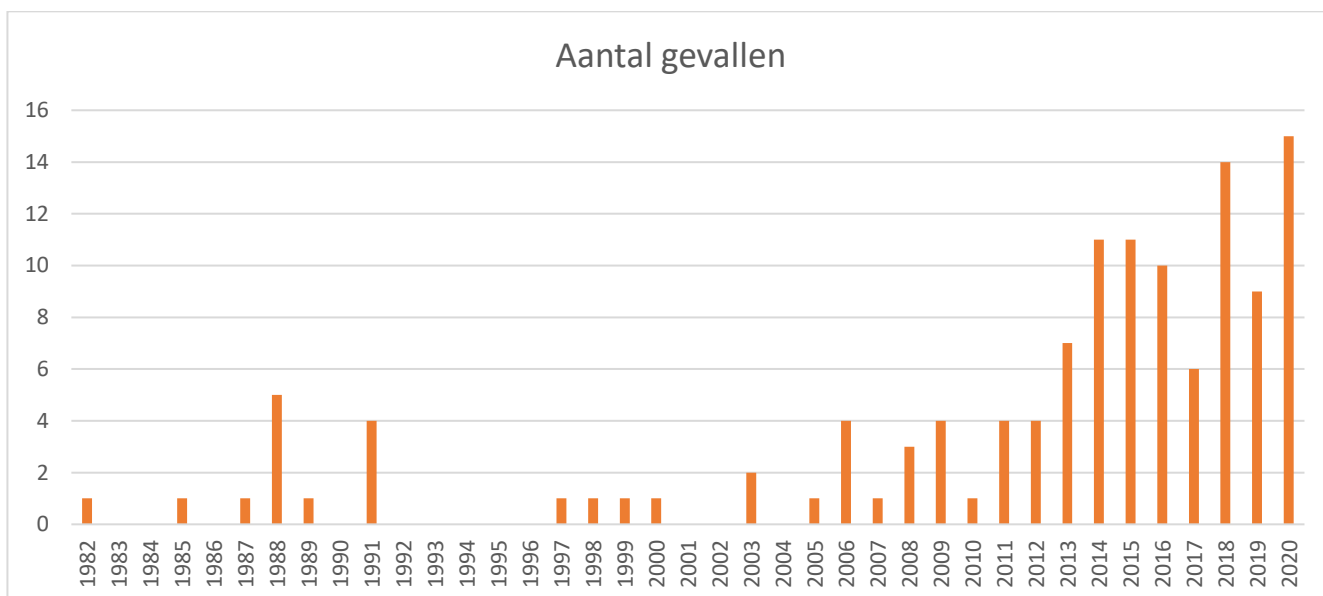
De eerste waarneming van drie exemplaren komt van 6 oktober 2018. Tijdens de Euro Bird Watch werden tenminste drie bladkoningen waarnemingen rondom Telpost Afsluitdijk. Ook weer waarnemingen uit Wieringerwerf (29 september en 21 oktober), Den Oever (6 oktober) en van de bekende plekken. Vermeldenswaardig is de vangst van twee exemplaren nabij gemaal Leemans op 7 oktober. In totaal werden zeker 10 exemplaren waargenomen in oktober van dit jaar.

Met 7 waarnemingen was 2019 ook goed, maar geen topjaar. Er kwamen opnieuw van de bekende plaatsen en opnieuw uit Medemblik. Ook voor het eerst een waarnemingen in Middenmeer.

Met zeker 55 waarnemingen was 2020 tot nu toe het beste jaar voor deze soort in ons werkgebied. Of de Corona-pandemie hier een waarnemerseffect op heeft is lastig aan te tonen, maar mogelijk dat meer mensen naar buiten zijn gegaan of actief zijn geweest rondom hun huis. De eerste waarneming kwam dit jaar uit Medemblik waar een vogel werd gehoord op 21 september. Naast de bekende plaatsen werden rond half oktober zeker 3 exemplaren enkele dagen gezien in en rondom de Dijkgatsweide. De laatste melding van dit jaar kwam van 9 november uit het Sluitgatbos.

Trend

Kijkend naar alle bekende waarnemingen uit ons werkgebied is de rode draad wel een toename van het aantal waarnemingen. Het is een beeld wat voor heel Nederland geldt. Voorjaarswaarnemingen blijven uniek en met maar liefst vier voorjaarsgevallen valt ons werkgebied op landelijk niveau zelfs op. Een toename van het aantal meldingen wordt mogelijk ook versterkt door websites als Waarneming.nl, waar vele waarnemers zich bij aansluiten en meldingen doorgeven.

Als de trend zich doorzet zullen we de soort ook de komende jaren kunnen verwachten. Wie zijn of haar geluk wil beproeven heeft goede kans rondom het Robbenoordbos en rondom de Afsluitdijk en Den Oever. Ook de Dijkwielen lijkt een geschikte locatie. De meeste waarnemingen zijn gedaan tussen 25 september en 31 oktober. Wie een goede kans wil maken wordt aangeraden het geluid van de soort eens op te zoeken. De meeste exemplaren worden ontdekt omdat ze gehoord worden, waarna je goede kans hebt er één in de kijker te krijgen.

VERSLAG OEVERZWALUWWAND 2020

Door: Laurens van der Vaart

Op woensdag 14 oktober hebben Joop en Theo Neuvel, Johan van der Vegt, Bert Winters en ondergetekende de oeverzwaluwplek gesnoeid en de nestholtes geteld. Behalve tellen meten we ook de diepte van de gegraven holtes.

De oplossing met een opvangbak over de gehele lengte onder de gaten is een groot succes. Er valt enorm veel zand in dat we opnieuw kunnen gebruiken bij het opstoppen.

Het was overdruk dit seizoen bij de wand. Alle 120 gaten zijn gebruikt. Van die 120 waren er 74 met 1 gang, 41 met 2 gangen en 5 met 3 gangen. De gemiddelde lengte was 81 cm. Er waren 2 enorme uitschieters met 167 en 192 cm. Die heb ik uit de berekeningen gehouden. Daar hebben we onder andere vragen over.

Voorlopig houden we 130 cm aan als recordlengte.
Bij elkaar groeven de zwaluwen dit jaar 141 meter aan gangen!

Nog even de broedcijfers van voorgaande jaren:

2017 : 19 bezette gaten
2018 : 56 bezette gaten
2019 : 116 bezette gaten
2020 : 120 bezette gaten

Vragen

Bij Sovon zijn onze kolonieresultaten weer geregistreerd.

Daarbij heb ik gevraagd of we in contact kunnen komen met een oeverzwaluwdeskundige / onderzoeker.
Tot op heden nog geen antwoord.

Tellers in actie (Foto: Johan van der Vegt)

Onze vragen zijn:

1. Hoe serieus moeten wij die 2 uitzonderlijke lengtes nemen? Uit een van de gaten kwam ook heel hard een muis gehold. Dus
2. Broeden er verschillende stelletjes in hetzelfde gat? Dit gezien 2 of 3 gangen. Of graven de oeverzwaluwen weer een nieuwe gang voor het tweede broedsel?

AGENDA

Natuurvereniging Wierhaven heeft jaarlijks een zeer diverse agenda met een grote variatie aan activiteiten. Een aantal klassiekers komen jaarlijks terug, zoals de daglinderexcursie, de nachtegalenexcursie en de afgelopen jaren ook de nacht van de nacht. Daarnaast vullen we ons programma aan met tal van andere activiteiten.

Voor een volledig overzicht verwijzen we jullie graag door naar onze website, www.wierhaven.nl, of naar onze Facebook-pagina. Vragen? Schroom niet om contact met ons te zoeken!

Hieronder vinden jullie een impressie van onze excursies.

Excursie naar Texel

Nacht van de Nachtvlinder

Nachtegalenexcursie

Weidevogelexcursie

Tips?

Heeft u suggesties of tips voor ons activiteitenprogramma? Laat het ons dan weten via educatie@wierhaven.nl of bezoek één van onze werkgroepavonden of ledenvergaderingen! Wie weet staat uw excursie op maat dan volgend jaar wel in ons activiteitenprogramma!

ALGEMENE INFORMATIE

BESTUUR

Het bestuur van Natuurvereniging Wierhaven wordt gevormd door:

Functie	Naam
Voorzitter	Bob Woets
Secretaris	<i>vacant</i>
Penningmeester	Jeroen van Assema
Bestuurslid	<i>vacant</i>

Het bestuur kan aangevuld worden met nog één lid. Geïnteresseerden kunnen zich melden via bestuur@wierhaven.nl

CONTACT

Het postadres van Natuurvereniging Wierhaven is:

Natuurvereniging Wierhaven
Spade 26
1771 DB Wieringerwerf
secretaris@wierhaven.nl
www.wierhaven.nl

VERENIGINGSBLAD 'De Meerkoet'

Het verenigingsblad 'De Meerkoet' verschijnt 2x per jaar. Daarnaast worden leden waarvan het e-mailadres bekend is voorzien van een digitale nieuwsbrief met de laatste natuurnieuwtjes uit de regio. De Meerkoet of de digitale nieuwsbrief niet ontvangen? Neem contact op met secretaris@wierhaven.nl

Werkgroep jeugd

Deze werkgroep richt zich op alle jeugdgerelateerde zaken zoals excursies, workshops, doe-dagen en overige jeugdgerelateerde zaken.

E-mail: jeugd@wierhaven.nl

Werkgroep educatie

De werkgroep educatie richt zich op de organisatie van alle excursies, cursussen, natuurdagen en overige aan educatie gelinkte bezigheden. Het jaarlijkse excursieprogramma wordt tevens door deze werkgroep opgezet.

E-mail: educatie@wierhaven.nl

Redactie / Website

De werkgroep redactie is verantwoordelijk voor de uitgifte van de Meerkoet en de digitale nieuwsbrief.

E-mail: redactie@wierhaven.nl

Natuurvereniging Wierhaven wenst jullie allen een gezond 2021!

Foto's: Johan van der Vegt